

BİLGİ - VERİMLİLİK ARTIŞI İLİŞKİSİ

Hasan GÜRAK

I. C. S. Stockholm.

hasmendi@gmail.com

www.hasmendi.net

Mayıs, 2000

Giriş

Üretim için bilgi (teknoloji) ve **bilgili işgücü** (beşeri sermaye) kavramları ile **ulusların zenginliği** arasındaki ilişki iktisatçılar tarafından da gittikçe artan oranda ilgi ve itibar görmeye başladı. Özellikle "teknoloji" kavramı artık büyüme teorilerinin ayrılmaz bir parçası oldu. Hatta bazı araştırmacılar (Romer,1990; Gürak,1993) "üretim için gerekli bilgiyi" içsel (endojen) bir faktör olarak iktisadi teorilerine entegre etme gayreti içindeler. Ancak Türkçe'de bilgi-enformasyon gibi kilit kavramlar sözcüklerin yabancı dildeki orijinal anlamlarına göre doğru kullanılmadıklarından olgular da yanlış anlaşılmakta ve yorumlanmaktadır. Bu makalede önce bu kilit kavramların üzerinde durulacak ve daha sonra "**üretim için bilginin**" (**teknolojinin**) ve bilginin kaynağı olan "**bilgili insanın**" (**insan kaynakları** veya **beşeri sermayenin**) bireysel ve toplumsal "**verimlilik artışlarında**" (**büyümede**) nasıl bir etkisi olduğu incelenecektir. Bu nedenle "bilgi" sözcüğünün doğru tanımı çok önem kazanmaktadır.

Bilgi mi, Enformasyon mu?

Çok önemli bir kavram olan "**BİLGİ**" sözcüğünü maalesef yanlış kullanıyoruz. Başta eğitimli kişiler olmak üzere bir çok kişi **bilgi** (knowledge) ve **enformasyon** (information) sözcüklerini eşanlamlıymış gibi kullanmakta ve bunun neticesi olarak **bilgi toplumu** (knowledge society) ile **enformasyon toplumu** (information society) kavramları da birbirine karıştırılmakta ve yanlış anlaşılmaktadır. Sokaktaki vatandaşın böyle bir yanlışlığa düşmesi anlayışla karşılanabilir. Ama bilimsel açıklamalar yapmakla yükümlü akademisyenlerin veya halkı etkileyebilecek konumda sosyal statüye sahip kişilerin böyle bir lükse sahip olmadığı düşüncesindeyim. Eğer "**information**" **bilgi ise**, "**knowledge**" **nedir?** sorusuna acaba bu yanlışın içine düşenler nasıl yanıt vereceklerdir.

Enformasyon (information), herhangi bir konu ile ilgili bir bilinmeyi (belirsizliği) açıklığa kavuşturma konusunda yardımcı olan **veriler/betimlemeler**dir. Enformasyonun altı çizilmesi gereken en önemli özelliği **açıklayıcı değil, betimleyici** oluşudur. Örneğin, masanın ne renk

olduğu, sinemada gösterilen filmin adı, havanın nasıl olduğu veya aradığımız bir kitabın hangi kütüphanede veya kitapçıda olduğu, bilgi değil, enformasyondur? "Paparazzi" veya "televole" programlarından öğrenilenler de "enformasyondur", bilgi değil. Aslında anlam olarak karşılığı "malumat" veya "haber" olan enformasyon sözcüğünün Türkçe'deki yaygın kullanım şekli göz önüne alınarak mutlaka "bilgi" sözcüğü ile bağlantısı kurulmak istenirse herhalde "**sıradan bilgi**" olarak tanımlamak daha doğru olacaktır.

Bilgi (knowledge), ise olguları ve olayları tanıma, anlama ve açıklamaya yönelik, eğitim, gözlem, araştırma veya deneyim yoluyla elde edilen ve bütün bunların insanın zihinsel değerlendirmesi neticesinde ortaya çıkan **açıklayıcı nitelikteki** ifadeler veya fikirlerdir. Bilgiye, bir çeşit **işlenmemiş enformasyon** da diyebiliriz. Örneğin, kredi kartlarının sağladığı enformasyon kullanılarak kredi kart sahiplerinin haklarında cinsiyet, yaş ve gelir durumlarına göre harcama alışkanlıklarını açıklayıcı bilgi sahibi olabiliriz. Görüldüğü gibi enformasyon ve bilgi sözcükleri arasında çok önemli anlam farkı vardır.

Bilim (science), bilgi sözcüğü ile çok yakından ilişkilidir ve öz olarak **temel bilgi havuzu** olarak da tanımlanabilir. İnsanların yüz binlerce hatta milyonlarca yıldır yaşadıkları çevreyi daha iyi anlamak için fiziksel, biyolojik ve sosyal anlamda yaptıkları araştırmaların bulguları (öğrendikleri) bu havuzun içinde toplanmıştır. Ve insanoğlu sürekli olarak bu bilgi havuzuna katkıda bulunmaktadır. İçinde yaşadığımız "**enformasyon toplumunun**" en önemli özelliği ise elde edilen "**yeni bilgilerin**" **bilişim teknolojileri sayesinde** bilim havuzuna daha da hızlı akışını ve dağılımını sağlamak olmuştur.

Bilimsel çalışmaların amacı, genellikle, ticari çıkar gözetmeksizin bir konu hakkında "daha fazla" bilgi sahibi olmak diye tanımlanabilir. Örneğin başka gezegenlerde yaşam olup olmadığı, örümceğin ağını hangi teknikle ördüğü gibi konular bilim insanlarının salt merak ettikleri için araştırdıkları konulardır. Kendini tatmin ve meslektaşları tarafından takdir edilme bilim insanlarının temel beklentileri ve ödülleri.

Bilimle arasındaki çizginin tam olarak nerede başladığının belirlenmesi bazen çok zor olan "**teknoloji**" ise insanların **çevrelerini değiştirmek ve denetlemek için ürettikleri "bilgi"** şeklinde tanımlanabilir. Söz konusu değişim ve denetimi yapabilmek için insanlar **sahip**

oldukları bilgiler ve doğanın sunduğu hammaddelerle çeşitli aletler ve makineler üretirler. Bunlar ticari amaçla (kâr elde etmek için) kullanılmıyorsa bunlara bilimsel teknolojiler diyebiliriz. İçinde yaşadığımız toplumlarda ise teknolojiler genel olarak ticari (kâr) amaçlı üretilirler. Teknolojiyi kısaca **üretim için gerekli olan bilgi** veya **üretken bilgi**, şeklinde de tanımlayabiliriz.

Yeni teknolojiler dinamik bir süreç içinde temel araştırma (research), icat (invention) ve geliştirme (innovation) safhalarından sonra ortaya "**yeni**" bir ürün ve/veya üretim yöntemi çıkarır. Zaman içerisinde "**yeni**" ürün başkaları tarafından da üretilerek standart ürün haline gelir ve kâr oranları da ortalama oranlara doğru düşüş gösterir. Ancak "**daha yeni**" ürünlerin sunulmasıyla trendler gene değişim gösterir ve teknolojik değişim devam ettiği sürece Marx'ın öngördüğü kâr oranında ki düşmenin gerçekleşmediği görülür.

Bilgi Toplumu – Bilgi Çağı

Ne yazık ki **Bilgi Toplumu** (Çağı) ve **Enformasyon Toplumu** (Çağı) kavramları da sıkça birbirine karıştırılmakta ve bu iki farklı kavram da eşanlamlıymış gibi kullanılmaktadır. Bunun sonucu olarak da bazı şeyler yanlış anlatılmakta ve/veya yanlış anlaşılmaktadır. Örneğin, sanayi sonrası toplumdan söz ederken Batılılar normal olarak “enformasyon toplumu” kavramını kullanırlar. Türkçe'de ise bu kavram genellikle “Bilgi Toplumu” şeklinde tercüme edilerek kullanılmaktadır. (Bak. Çoban,1996; Erkan,1994) Hatta Erkan bir adım daha atarak “bilginin” (enformasyonun) klasik üretim faktörleri olan emek, doğa ve sermayeyi “ikame edebileceğini”(?!) iddia ediyor. (1994,s.96)

Erkan'ın (1994) iddia ettiği bilginin (enformasyonun !?) klasik üretim faktörleri olan emek, doğa ve sermayeyi ikame edebileceği savı yanlış bir yaklaşımdır. Çünkü **bilgi** zaten **insan emeğinin bir ürünüdür, zihinsel emektir. Zihinsel emek olmadan bilgi de olmaz, dolayısıyla bilgi emeği ikame edemez.**

Bilginin diğer klasik üretim faktörleri olan doğa ve sermaye mallarını ikame edebileceği görüşü de temelden yanlıştır. Çünkü yeni veya eski ürünler üretebilmek için de doğanın

sunduğu hammaddelere gerek vardır. Aksi halde üretim olmaz. Zihinsel emeğin, üretim için bilgi (teknoloji) şeklinde katkıda bulunabilmesi, yani üretimin gerçekleşebilmesi için doğanın girdileri mutlak gereklidir.

Sermaye mallarına gelince: Doğada, dolayısıyla yaşadığımız çevrede, "**hiçbir şey yoktan var olmaz, varken de yok olmaz, sadece değişime uğrar**". Bu herkes tarafından bilinen bir fizik yasasıdır. Bu nedenle sermaye malları denen fiziksel üretim araç-gereçleri da doğanın sağladığı hammaddelerin insan emeği ile değişime (transformasyona) uğramış **yeni** şekillerinden (formasyonlarından) başka bir şey değildir. Yeni bilgiler sayesinde daha az girdi (hammadde veya sermaye malı) kullanarak daha fazla çeşit ve miktarda ürün elde etmek mümkündür. Ancak bu doğa ve sermaye mallarının bilgi ile ikame edilebilme özelliğinden farklı olarak verimlilik artışı ile ilgili bir anlam taşımaktadır.

Dolayısıyla, **BİLGİ'nin diğer (klasik) üretim faktörlerinin yerini aldığı.**" görüşü çok yanlış bir yaklaşımdır ve olayların-olguların yanlış anlaşılmasına neden olmaktadır. Şöyle bir ifade tarzı herhalde daha gerçekçi olurdu: "**Bilişim teknolojileri sayesinde bilginin daha hızlı ve daha çok üretilebilmesi ve üretimde kullanılması sonucu kişi başı verimlilik daha hızlı artmakta ve daha az girdi kullanarak daha zengin ve daha kaliteli ürün yelpazesi ortaya konabilmektedir.**"

Enformasyon sözcüğünün yanlış kullanımı sonucu bir çok kişi, örneğin öğrenciler, söz konusu kişilerin görüşlerini duyduklarında sanki daha önceleri bilgi yokmuş veya önemsiz bir rolü varmış gibi yanlış bir kanıya varabiliyorlar. Halbuki, **bilgi üretimi** insanların hayvanlardan en önemli ve belirgin farkı olarak **hep varolmuş ve olmaya devam etmektedir.** Örneğin ilk av aletlerinin veya tuzaklarının yapımı, ateşin bulunması, tekerleğin icadı çok uzun aralıklarla gerçekleşmelerine karşın insanın aklını (zihinsel emeğini) kullanarak ürettiği devrimsel nitelikte **bilgilerdir.** Hayvanların ehlileştirilmesi, toprağın işlenmesi, buhar makinesi, bilgisayarlar tarih boyunca hep aklımızın ürettiği bilgiler sayesinde mümkün olmuştur. Dolayısıyla insanlar hep bilgi ile birlikte olmuşlar, bilgi ve bilgili insanlar sayesinde bugünlere gelebilmişlerdir.

Bilgi-Verimlilik- Büyüme

Bilgi-Verimlilik-Büyüme (Verimlilik Artışı) kavramları ve bunların arasındaki ilişkiler oldukça önemlidirler. Verimlilik¹ üretim faaliyetleri sonucu elde edilen ürünün girdileri ile çıktı arasındaki oransal ilişkidir. Diğer bir deyişle, belli bir zaman biriminde belli bir kritere göre yapılan ölçümdür. **Verimlilik artışı** (büyüme) ise toplumsal ve firma düzeyinde gelişmeyi gösteren ve refah artışı açısından asıl önemli olan olgudur.

Uzun dönemde verimlilik artışlarının yegane kaynağı yeni teknolojiler üreten "zihinsel emektir." (Gürak,2000) Ancak, bazı önlemlerle verimlilik artışı sınırlı çapta da olsa teknolojik yenilik içermeyen yöntemlerle de gerçekleştirilebilir. Örneğin, girişimciler, bazen aynı teknolojiyi kullanmalarına karşın üretimde yeniden yapılanmaya giderek maliyetleri düşürebilir, kaliteyi ve/veya toplam çıktıyı arttırabilirler. Buna üretimde yeniden yapılanma da diyebiliriz. Üretimde yeniden yapılanma sayesinde yönetim, pazarlama, dağıtım gibi hizmet alanlarında da verimlilik artışı sağlamak mümkündür. Genel eğitim seviyesini yükseltmek, işyerinde mesleki eğitim vermek (on the job training), teknoloji transfer etmek, kapasite kullanım oranını arttırmak, üretim kaynaklarını daha kârlı alanlara aktarmak, işyeri sağlık ve güvenlik ortamını iyileştirmek ve vardiyalı çalışmak suretiyle de teknolojik yeniliğe gerek duymadan verimliliği arttırmak mümkündür. (Bak. Gürak,2000)

Verimlilik artışı kavramı, **makro ekonomik** açıdan, daha değişik (daha soyut ve genel) bir anlamda kullanılmaktadır. Mikro ekonomik anlamda kullanıldığında verimlilik belli bir ürünün girdi-çıktı arasındaki oransal ilişkidir demiştik. Örneğin, traktör lastiği veya spor ayakkabısı üretimindeki verimlilik artışı buna iki iyi örnektir. Ancak pek çok kez de verimliliğin daha soyut ve genel anlamda kullanıldığına şahit oluruz. Böyle durumlarda somut bir ürün yerine bir ülkenin toplam girdi ve çıktı arasındaki ilişkiden söz edilmektedir. Örneğin: **"Bir şeyin üretilmesi veya nakledilmesi işlerinde ... verimlilik son 125 yılda, yıllık yüzde**

---

¹ Birbirine yakın anlamlar içeren Verimlilik (productivity), Ekonomik Etkinlik (economic efficiency), Teknik Etkinlik (technical efficiency) ve Kârlılık (profitability) kavramlarını birbirine karıştırmamak gerekir. Kısaca tanımlayacak olursak:

Verimlilik :	çıktı (TR veya Q) / girdi(ler) (TC veya Q) oranı
Ekonomik Etkinlik :	geliri maksimize, gideri minimize etmek.
Teknik Etkinlik :	veri fiziksel girdilerle en yüksek fiziksel çıktıyı elde etmek
Kârlılık :	kâr (r) / sermaye (K) oranı

3-4 kadar bir birleşik oranla - gelişmiş ülkelerdeki toplam verimliliğin 45 katı bir büyüme - artmıştır. Bu ülkelerdeki hem yaşama standardındaki hem de yaşam kalitesindeki bütün artışların temelinde verimlilikteki bu patlama vardır." derken, Drucker (1995,s.13) verimliliği soyut ve genel anlamda kullanmaktadır. Bir ülkenin gelecekteki yaşam standardının ana belirleyicisi verimlilikteki artıştır, diyen Baumol-McLennan da (1985,s.5) aynı şekilde somut değil soyut ve genel verimlilikten söz etmektedirler. Verimliliğin bu ikinci anlamda kullanılması toplam çıktıdaki soyut makro artışları içermektedir.

Verimlilik artışı ülkelerin zenginliğinin kaynağı ise, verimlilik artışlarının kaynağı nedir? Verimlilik artışı gökten vahiy yoluyla inmediğine göre iktisadi açıdan açıklanabilir bir kaynağı olması gerekmez mi ?

Üretken Bilgi - Büyüme İlişkisi

Uzun dönemde verimlilik artışının (büyümenin) kaynağı nedir ? diye sorulduğunda doğayı veri olarak alırsak verilebilecek tek yanıt vardır;

"insanın zihinsel emeği" veya "yaratıcı zekasının ürünü olan teknolojik değişim".

Teknolojiyi üretim için gerekli bilgi şeklinde tanımlamıştık. Özellikle çağımızda daha önce görülmemiş bir hızda ve sürekli olarak yeni ürünler (mallar ve hizmetler) ve üretim yöntemlerinin üretildiğine şahit olmaktayız. Eğer teknolojik değişim olmasaydı, sadece aynı türden (homojen) malların üretimine devam edilseydi, günün birinde pazarlar doyuma ulaşacak, kâr oranları düşecek ve yatırımlar duracaktı. Karamsar iktisatçıların görüşlerinin aksine verimlilik artışlarının ve büyümenin sürekli olmasının ve uzun dönemde ortalama kâr oranlarının azalma trendinde olmayışının nedeni teknolojik yeniliklerdir. Diğer bir deyişle, insan kaynaklarının zihinsel emekleri ile ürettikleri üretim için gerekli olan bilgiler de diyebiliriz.

Toffler'in dediği gibi; "... zihin işi olmadan, ekonomide hiçbir katma değer, hiçbir servet yaratılamaz. O halde değer dediğimiz şey toprak, emek ve sermayeden daha fazla bir

şeylere dayalıdır.... Bu da değer kavramını tümünden değiştirmektedir." (Toffler,1992,s.96) Bilginin önemini her çalışmasında tekrar tekrar vurgulayan Drucker da bir çalışmasında (1995,s.30) refahın kaynağının beşeri bir şey olduğunu söyler: **BİLGİ**.

Değer / Fiyat Teorisi ve Teknoloji

Teknolojik yenilikler uzun dönem toplumsal ve bireysel refah artışının gerçek kaynağı olduğuna göre acaba teknolojinin değer / fiyat teorisi içindeki yeri nedir ? Zihinsel emeğin ürünü olan teknolojik yenilikler üzerine inşa edilmemiş kuramlar gerçek olguları ne kadar kavrayabilirler veya yansıtabilirler?

Bu açıdan bakıldığında "büyüme" teorisinde teknolojik yenilikleri içsel (endojen) bir faktör olarak içeren yaklaşımlar olduğunu görerek umutlanıyoruz. Ama aslında büyüme teorisinden önce Bilgi-Teknoloji-Verimlilik Artışı kavramlarının iktisadi analizin temelini oluşturan değer-fiyat teorisine monte edilmesi gerekirdi. Bilindiği gibi, fiyat iktisadi sistemin en önemli ve temel düzenleyicisidir. Oluşan fiyatlar sayesinde üretim şekillenir, ücretler ve kârlar dolayısıyla gelir dağılımı da belirlenir. Tüketici talebin büyüklüğü ve şiddeti (intensity) yanında üretici firmaların arz stratejisini belirleyen, kaynakların dağılımını sağlayan fiyatlardır. Teknolojik yenilikler ve verimlilik artışları temeline oturtulmuş yeni bir değer-fiyat teorisi sayesinde daha gerçekçi iktisadi analizler yapılabilir, yeni teorik sentezler ve istikrarlı politikalar üretilebilir.

Drucker yayınlanan bir eserinde, haklı olarak, iktisat teorisinin olguları açıklamada yetersiz kaldığını belirterek "Gelecek İktisat"ın (Next Economics) tekrar siyasal gerçeklerle ekonomik gerçekler arasındaki ilişkileri inceleyen bir bilim olacağını iddia ediyordu.(Drucker,1981) Yeni iktisadın bir değer teorisi olmalı ve bu teori tüm ekonomik değerlerin kaynağının insan emeği aracılığıyla kaynaklara uygulanan bilgi, yani verimlilik, olduğunu beyan etmeliydi. Gene Drucker'a göre, son yüzyılın Marksist olmayan büyük iktisatçıları, Marshall, Schumpeter, Keynes, Değer Teorisi olmayan bir iktisat biliminden rahatsızlık duymaktaydılar. Ancak ortada bir alternatif yoktu. Artık yeni bulgular ışığında yeni ekonomik teoriler, yeni sentezler üretmek gerekir. Ve bu yeni sentezlerin çıkış noktası **üretim için gerekli bilgi ve**

bilgili insan olmalıdır.

Drucker'a göre "**şimdilik bir sentez belirtisi yoktur, ortalarda**". (Drucker,1993,s.160) Ama kendisinin yanlış olduğunu söyleyebiliriz. Romer'in yeni İçsel Büyüme Teorisi bu konuda atılmış önemli bir adımdır. Değer-fiyat ve büyüme teorileri içine zihinsel emeği yerleştirme konusunda da girişimler vardır. (Gürak,1993) **Üretim için gerekli bilgiyi (teknolojiyi) ve bilgili yaratıcı insanı da değer-fiyat teorisi** içine gerçekçi bir şekilde entegre etmek iktisatçıların kaçınılmaz bir sorunu ve görevidir.

Kıssadan hisse

Özetleyecek olursak, üretim için gerekli bilginin, yani **yaratıcı zihinsel emekten** kaynaklanan **teknolojik yeniliklerin**, ülkelerin zenginliğinin asıl nedeni olarak kabul edilmesi klasik sermaye tanımına da yeni bir boyut getirir. Bu değerlendirmeler sonucu ülkeleri refah artışına götüren en önemli girdinin bilgi, daha somut olarak, **üretim için gerekli bilgi** olduğunu iddia etmek mümkündür. Yeni bilgilerin kaynağı ise insanın **yaratıcı zihinsel emegidir**.

Ancak **üretim için gerekli bilginin** kendisi yeterli değildir. Bu bilgiyi kullanacak **bilgili ve becerili insan** en az bilginin kendisi kadar önemlidir. Çünkü bilgili insan olmazsa insanlığın sahip olduğu bilgileri faydalı ürünlere dönüştüremezsiniz. Dünyanın dört bir köşesindeki patent enstitülerinde, bilimsel kitaplarda, dergilerde kayıtlı üretimle ilgili muazzam bir bilgi hazinesi vardır. Hatta her ürün almasını bilene yeni teknolojik bilgiler sunabilir. Ama elinizde bu verileri ve bilgileri değerlendirebilecek insan kaynakları olması koşuluyla.

Sihirli bir değnekle Almanya'da bulunan tüm üretim tesislerini bir gece içinde Türkiye'ye taşımak mümkün olsaydı, ülkemizde gerçekleşen üretimin çok daha düşük miktar ve kalitede olacağını gözlemlerdik. Çünkü Türkiye'nin insan kaynakları henüz Almanya'dakinin bilgi ve becerisine sahip değildir. Bu nedenle **bilgili insan** aslında en önemli üretim girdisi ve ülkelerin refahının birincil kaynağıdır.

Özetleyecek olursak toplumsal ve bireysel verimlilik artışları, diğer bir deyişle refah artışları için en önemli unsur **BİLGİLİ ve YARATICI İNSAN**dır diyebiliriz.

KAYNAKLAR

- Çoban, H. (1996) Bilgi Toplumuna Planlı Geçiş
DPT, Ankara.
- Drucker, P.F. (1981) Toward The Next Economics
Harper & Row Publ., New York.
- (1993) Yeni Gerçekler
İş Bankası Kültür Yayınları No: 315
- (1995) Gelecek İçin Yönetim. (Managing for Future)
İş Bankası Kültür Yayınları No: 327
- Erkan, H. (1994) Bilgi Toplumu Ve Ekonomik Gelişme.
İş Bankası Kültür Yayınları No: 326
- Gürak, H. (1990) Transfer Of Technology
Yayımlanmamış Tez, Lund Üniversitesi., İsveç.
- (1993) An Alternative Price Theory.
Yayımlanmamış Doçentlik Tezi, İstanbul.
- (1999) On Productivity Growth
YK Economic Review, Dec., İstanbul
- (2000) Verimlilik Artışları
Verimlilik Dergisi, Mayıs-Haziran, MPM, Ankara.
- Marshall, A. (1961) Principle of Economics, Vol. 1 & 2
Macmillan And Co., London.
- Romer, P.M. (1990) "Endogenous Technological Change"
Journal Of Political Economy, Vol.98, October.
- (1993) "Economic Growth"
in D.R. Henderson (Ed.) **The Fortune** (1994) "Beyond Classical
And Keynesian Macroeconomic Policy".
Policy Options, July-August.
- Schumpeter, J.A. (1970) Capitalism, Socialism and Democracy.
Unwin Uni. Books, London.
- Smith, Adam. (1976) An Inquiry Into The Nature And Causes Of The Wealth Of
Nations, Vol. 1 & 2
- Smith, Anthony (1986) İnsan Beyni ve Yaşamı
İnkilap Yayınevi, İstanbul.
- Toffler, A. (1992) Yeni Güçler - Yeni Şoklar (Powershift)
Altın Kitaplar, İstanbul

